

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209 www.instante.justice.md

No 4-35/4-865 din 14.04.2026

No dosar. 16r-649/26

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28
MD-2004

Prin prezenta, Curtea de Apel Centru, expediază în adresa dumneavoastră sesizarea avocatului Pîslaru Lilia privind Controlul constituționalității prevederilor art. 231 alin. (3) CPP integral și separat în partea ce ține de textul „nici o oră sau ziua în care acesta se împlinește”.

Anexe:

- *Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate cu anexele prezentate.*
- *Încheiere colegiului Penal al Curții de Apel Centru nr. 16r-649/2026 din 06 aprilie 2026.*
- *Demersul privind prelungirea măsurii preventive 24.03.2026.*
- *Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul (Ciocana) din data de 27.03.2026.*

Judecătorul
Curții de Apel Centru

Proca Mihail

Ex: Ștefănuță Victoria

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
al unor prevederi din art. 231 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova,
prezentată în conformitate cu articolul 135 din Constituția RM

Chișinău, 2026

I. AUTORUL SESIZĂRII

1.1. Nume PÎSLARU

1.2. Prenume Lilia

1.3. Funcția avocat în cadrul BAA „IALOVENI”

1.6. Calitatea în proces a autorului sesizării: apărător în interesele persoanei învinuite

II. INFORMAȚII PERTINENTE DESPRE CAZUL DEDUS JUDECĂȚII

2.1. La 17 februarie 2026 s-a dispus, de către organul de urmărire penală al DGUP a Centrului Național Anticorupție, începerea urmăririi penale în baza art. 46, art. 190 alin. (6) C. pen. al RM (dosar nr. 2026970142).

2.2. La 28 februarie 2026, Marin GABUJA a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (6) C. pen. al RM.

2.3. La data de 24 martie 2026, ora 14:52, este semnată ordonanța privind prelungirea măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu în privința persoanei învinuite Marin GABUJA, demersul fiind înregistrat ulterior în instanța de judecată.

2.4. Potrivit prevederilor art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, în cazul nerespectării acestor termene, judecătorul de instrucție, fără a convoca ședința, urma printr-o încheiere motivată, respinge demersul.

2.5. Judecătorul de instrucție, în ședința din 27 martie 2026 nu a dat curs cererii formulate în scris de către partea apărării, care rezulta din prevederile art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, examinând demersul de prelungire a arestului preventiv și dispunând:

--- se admite demersul procurorului în Procuratura mun. Chișinău (Oficiul Principal), Augustin NASTAS, privind prelungirea arestului la domiciliu cu 30 zile în privința învinuitului Marin GABUJA :

--- se prelungește învinuitului Marin GABUJA măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 zile, începând cu data de 29 martie 2026, ora 06.10 până la data de 28 aprilie 2026, ora 06.10, cu menținerea restricțiilor aplicate anterior;

--- se prelungește învinuitului Marin GABUJA Monitorizarea Electronică, începând cu 29 martie 2026, ora 06.10 până la data de 28 aprilie 2026, ora 06.10 ;

--- se prelungește învinuitului Marin GABUJA consemn restrictiv la frontieră interdicția de a părăsi teritoriul Republicii Moldova, începând cu 29 martie 2026, ora 06.10 până la data de 28 aprilie 2026, ora 06.10;

--- asigurarea executării arestării la domiciliu se pune în sarcina Organului de urmărire penală, Organul Afacerilor Interne de la locul de trai al învinuitului, Inspectoratului Național de Probațiune și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră...;

--- în baza încheierii, se eliberează mandat judecătoresc care se execută imediat ;

--- încheierea cu drept de recurs la Curtea de apel Centru în termen de 3 zile prin intermediul judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana).

2.6. În considerentele încheierii judecătorești din 27 martie 2026 se rețin următoarele elemente de fapt și de drept:

(...) termenul măsurii preventive-arestul la domiciliu față de persoana învinuită expiră la data de 29 martie 2026 ora 06.10, iar demersul către instanță a fost depus, la data de 24 martie 2026, ora 14.52. Astfel instanța de judecată a ajuns la concluzia că demersul procurorului depus la data de 24 martie 2026 a fost depus în termen de 5 zile, calculat prin prisma art. 308 și art. 231 și 233 C. pr. pen. al RM, motiv din care cererea avocatului privind respingerea demersului ca fiind depus peste termen nu poate fi admisă (f. 8 din Încheiere).

2.7. La moment, este pendinte la instanța de apel (Curtea de apel Centru) recursul declarat în interesele persoanei învinuite Marin GABUJA, fapt care indică la respectarea normei, care, în opinia apărătorului, trebuie supus testului de constituționalitate.

III. OBIECTUL SESIZĂRII

3.1. Prin prezenta, se solicită examinarea prezentei sesizări privind controlul constituționalității

textulului marcat din conținutul

- art. 231 alin. C. pr. pen. al RM:

(3) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

- în raport cu prevederile art. 20, 25, 26 din Constituția Republicii Moldova, în mod individual, dar și coroborat cu textul ar. 4 și art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, prin declararea neconstituțională a acestei norme în limitele solicitate.

3.2. Obiectul sesizării vizează interpretările oferite în practica judiciară prevederilor normative supuse criticii, punând în vedere anume faptul notat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*în continuare* - CtEDO), în mod constant, precum că „legea” este prevederea în vigoare potrivit modului în care instanțele de judecată competente au interpretat-o (*Cauza Kafkaris c. Cipru* (Cererea nr.21906/04, Hotărârea din 12 februarie 2008, pct. 139); *Cauza Huhtamaki c. Finlanda* (Cererea nr.54468/09, Hotărârea din 6 martie 2012, pct. 43)). Normele de drept nu prezumă doar niște texte. Ele se manifestă de pe poziția unor semnificații create de interpretarea anume a acestor texte.

3.3. Deci, obiectul sesizării nu vizează simple probleme de interpretare și de aplicare a legii (soluționarea cărora ține de competența instanțelor de judecată), dar o problemă de constituționalitate, având în vedere „problema calității legii” (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 1 octombrie 2018, pct. 54; Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 10 noiembrie 2020*), fapt determină o limitare, îngrădire și transgresare a drepturilor fundamentale, contrar prevederilor Constituției Republicii Moldova și a garanțiilor convenționale (CEDO).

IV. EXPUNEREA PRETINSEI/PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

4.1. Una dintre condițiile obligatorii pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (Decizia Curții Constituționale nr. 8 din 24 ianuarie 2020, pct. 27; Decizia Curții Constituționale nr. 24 din 2 martie 2020, pct. 18; Decizia Curții Constituționale nr. 63 din 11 iunie 2020, pct. 19; Decizia Curții Constituționale nr. 64 din 11 iunie 2020, pct. 19).

4.2. Totodată, într-un stat de drept nu este suficient ca persoanele să aibă drepturi și libertăți, deoarece simpla deținere a acestor drepturi nu garantează persoanei că aceasta poate să și le exercite într-un mod concret, real și obiectiv.

4.3. Or, în fața judecătorului de instrucție s-a indicat expres la faptul că:

4.3.1. Potrivit art. 186 alin. (9)-10, precum și art. 308 alin. (2) și (3) C. pr. pen. al RM, prelungirea termenului de arest preventiv se dispune cu respectarea condițiilor stabilite de C. pr. pen. al RM pentru aplicarea inițială a măsurii de arest preventiv. Prolungirea duratei de arestare preventivă se decide de către judecătorul de instrucție, **în baza demersului procurorului, iar demersul de prelungire a arestării se depune cu cel puțin 5 zile PÂNĂ LA EXPIRAREA TERMENULUI DE ARESTARE. În caz de nerespectare a acestor termene, judecătorul de instrucție, FĂRĂ A CONVOACA SEDINTA, printr-o încheiere motivată, RESPINGE DEMERSUL.**

4.3.2. **Înainte de a fi depuse la judecătorul de instrucție, demersul cu privire la aplicarea sau prelungirea măsurii arestării preventive sau a arestării la domiciliu, împreună cu toate materialele și probele anexate la acesta, care confirmă sau infirmă temeiurile de aplicare sau prelungire a măsurii, se prezintă în prealabil învinutului asistat de apărător sau apărătorului său, care confirmă în scris că a luat cunoștință de acestea.**

4.3.3. Curtea Constituțională, în Hotărârea pronunțată la 21 decembrie 2017 statuează faptul că prin instituirea termenului de 5 zile pentru depunerea demersului de prelungire a arestării până la expirarea termenului de arestare, *legiuitorul a urmărit scopul de a acorda un interval de timp suficient pentru ca demersul să fie soluționat cu respectarea dreptului la apărare și a libertății individuale.*

De altfel, **înainte de a fi depus în instanța de judecată, procurorul este obligat să prezinte învinutului asistat de apărător sau apărătorului său demersul împreună cu toate materialele și probele anexate la acesta.**

4.3.4. **Înregistrarea demersului cu privire la prelungirea arestării preventive la instanța de judecată cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, este de natură să afecteze atât dreptul fundamental la apărare și egalității armelor, cât și dreptul la libertate individuală.**

4.3.5. Curtea Constituțională a relevat că acest termen are natura juridică a unui termen *peremptoriu*, **nerespectarea căruia atrage consecințele prevăzute de art. 230 alin. (2) C. pr. pen. al RM, și anume pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.** Regula instituită la art. 232 alin. (2) C. pr. pen. al RM, potrivit căreia actele procurorului se consideră ca depuse în termen la data la care au fost trecute în registrul de ieșire, nu poate fi raportată la demersurile pentru care legea stabilește procurorului termene imperative de depunere în instanța de judecată, în aceste situații termenul urmează a fi calculat **de la data înregistrării actului în instanța de judecată.**

4.3.6. CtEDO, în *Cauza Ialamov c. Republica Moldova (Hotărârea din 12 decembrie 2017)*, a statuat că nicio limitare a libertății nu este compatibilă cu CEDO, decât dacă este legală și în conformitate cu dreptului național. Arestarea/prelungirea arestării ca urmare a admiterii de către judecător a demersului depus de către procuror cu depășirea termenului procedural este contrară legislației naționale, **în consecință, prelungirea duratei arestării a fost constatată de CtEDO ca ilegală, fiind astfel contrară art. 5 par. 1 din CEDO.**

4.3.7. În *Cauza Benham c. Marea Britanie (Hotărârea din 10 iunie 1996)*, CtEDO statuează că, deși aparține în primul rând instanțelor naționale sarcina de a verifica respectarea legislației interne, cum nerespectarea acestor norme este echivalentă cu o violare a art. 5, CtEDO poate să exercite un anumit control pentru a verifica dacă dreptul intern a fost respectat sau nu.

Astfel, dispozițiile art. 5 din CEDO cer ca detenția să aibă loc potrivit căilor prevăzute de lege și ca orice decizie luată de jurisdicțiile naționale în sfera de aplicare a art. 5 din CEDO să fie **conformă exigențelor procedurale și de fond stabilite printr-o lege preexistentă**. În această materie, CEDO trimite, pentru esențial, la legislația națională, dar ea reclamă, suplimentar, conformitatea oricărei privări de libertate cu scopul art. 5, **adică protejarea individului contra arbitrariului**. Dacă revine în primul rând autorităților naționale, în special instanțelor judecătorești, să interpreteze și să aplice dreptul național față de art. 5 par. 1 din CEDO, nerespectarea dreptului național antrenează nerespectarea Convenției și Curtea poate și trebuie să verifice dacă acest drept a fost respectat (*Cauza Assanidze c. Georgia (Hotărârea din 8 aprilie 2004)*).

4.3.8. În context, prin Încheierea de aplicare a măsurii preventive „arestarea la domiciliu” și a mandatului respectiv din 1 martie 2026, emisă de către judecătorul Vladislav NEGRU, se menționează expres că admite parțial demersul procurorului din 28 februarie 2026, aplicând arestul la domiciliu pe un termen de 30 zile, măsură care expiră **la data de 29 martie 2026, ora 06:10**.

4.3.9. Mai mult, prin demersul din 24 martie 2026 se indică expres la faptul că (CITĂM): „*prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 1 martie 2026, în privința învinutului Marin GABUJA a fost aplicată măsura preventivă – arestul la domiciliu pe un termen de 30 zile, măsură menținută prin Decizia Curții de apel în arest preventiv pe un termen de 30 de zile, care expiră la 29 martie 2026, ora 06:10.*”

4.3.10. În același timp, **procurorul a prezentat părții apărării (avocatului Lilia PÎSLARI) demersul din 24 martie 2026 privind prelungirea duratei măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu în privința persoanei învinuite Marin GABUJA, la data de 24 martie 2026, după ora 14:52 (la data de 24 martie 2026, ora 14:52 fiind abia semnat de către procuror)**.

4.3.11. Se constată, astfel, că **procurorul a încălcat termenul procedural**, și anume că demersul de prelungire a arestării se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare expres statuat la art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM.

Or, **la data de 29 martie 2026, ora 06:10 expiră termenul de arestare, iar procurorul a înregistrat demersul din 24 martie 2026, după ora 06:10 (la data de 24 martie 2026, ora 14:52 a fost semnat (chiar dacă se ia ora semnării de către procuror a demersului, deși înregistrarea în instanță a aut loc mai târziu)**.

4.3.12. Argumentele părții apărării au fost conforme Hotărârii Curții Constituționale din 21 decembrie 2017, rezultate din jurisprudența CtEDO (*Cauza Ialamov c. Republica Moldova* (Hotărârea din 12 decembrie 2017), demersul fiind contrar legii, depus tardiv, iar încheierea judecătorească afectând dreptul la libertate și siguranță personală al persoanei învinuite Marin GABUJA.

4.3.13. În context, s-a reiterat faptul că demersul de prelungire a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu în privința persoanei învinuite Marin GABUJA din 24 martie 2026 a fost înregistrat în cancelaria Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) **la data de 24 martie 2026 (după ora 14:52, la această oră fiind abia admisă semnătura electronică a procurorului)**.

Termenul de arest în privința persoanei învinuite Marin GABUJA a expirat la data de **29 martie 2026, ora 06:10**. Începând cu data de 24 martie 2026, ora 14:52 (chiar dacă se ia momentul semnării demersului, deși legal se pune în acțiune din momentul în care a fost înregistrat demersul în cancelaria Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)), s-au stabilit următoarele zile:

- 1 zi: 24 martie 2026 (ora 14:52) – 25 martie 2026 (ora 14:52);**
- 2 zi: 25 martie 2026 (ora 14:52) – 26 martie 2026 (ora 14:52);**
- 3 zi: 26 martie 2026 (ora 14:52) – 27 martie 2026 (ora 14:52);**
- 4 zi: 27 martie 2026 (ora 14:52) – 28 martie 2026 (ora 14:52);**
- 5 zi: 28 martie 2026 (ora 14:52) – 29 martie 2026 (ora 14:52).**

4.3.14. Deși judecătorul de instrucție a indicat la efectele încălcării termenului statuat la art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, indicând expres faptul că termenul măsurii preventive-arestul la domiciliu față de persoana învinuită expiră la data de 29 martie 2026 ora 06.10, iar demersul către instanță a fost depus, la data de 24 martie 2026, ora 14.52, a tratat ca fiind inexistent argumentul de bază al apărării, încălcând principiul contradictorialității și al egalității armelor, în esență dreptul garantat de art. 5 CEDO.

4.4. Deși, reiterăm faptul că, s-a invocat că demersul procurorului este tardiv, având în vedere că termenul limită de depunere a fost data de 23 martie 2026 (un argument inerent și susceptibil să influențeze soluția judecătorească), judecătorul de instrucție nu a examinat acest argument, iar aserțiunea indicată de către instanță, precum că „demersul procurorului depus la data de 24 martie 2026 a fost depus în termen de 5 zile, calculat prin prisma art. 308 și art. 231 și 233 C. pr. pen. al RM, motiv din care cererea avocatului privind respingerea demersului ca fiind depus peste termen nu poate fi admisă (f. 8 din Încheiere)”, a determinat evitarea oferirii unor motive care ar justifica încheierea judecătorească în această parte, fapt pentru care se atestă o transgresare a dreptului fundamental.

4.5. Deci, detenția arbitrară a persoanei Main GABUJA a constituit o negare totală a garanțiilor fundamentale consacrate la art. 5 din CEDO și o încălcare gravă a acestei norme *Cauza Belozorov c. Russia și Ucraina* (Hotărârea din 15 octombrie 2015, pct. 113). Lipsa înregistrării unor aspecte cum ar fi „data, ora și locul detenției, motivele detenției” trebuie să fie înțeleasă ca fiind incompatibilă, inter alia, cu însuși scopul art. 5 din CEDO (*Cauza Kurt c. Turcia* (Hotărârea din 25 mai 1998, pct. 125)). Este incompatibilă, de asemenea, cu cerința de legalitate a detenției în sensul CEDO (*Cauza Angelova c. Bulgaria* (Hotărârea din 13 iunie 2002, pct. 154)

4.6. Cerința „legalității” presupune că atât circumstanțele pe care se bazează acuzațiile aduse, cât și condițiile pentru aplicarea privării de libertate sunt, pe măsura posibilității, prevăzute de lege într-un mod clar, astfel încât legea să fie previzibilă în aplicare. 30. Potrivit art. 25 alin. (4) din Constituție, persoana lipsită de libertate are dreptul să conteste în instanță legalitatea măsurii și să obțină punerea sa în libertate dacă aceasta este nelegală.

Pentru a-și putea exercita acest drept, persoana trebuie să aibă acces la documentele din dosarul de urmărire penală, care au justificat privarea sa de libertate, și nu doar la documentele procedurale, ci chiar la probe (*Cauza Turcan c. Moldova* (Hotărâre din 23 octombrie 2007, pct. 63).

4.7. La adoptarea hotărârii privind aplicarea detenției, instanțele naționale trebuie să aplice standardele impuse de CEDO: legalitatea detenției; existența unei bănuieli rezonabile; prezența unui risc; proporționalitatea, rezonabilitatea și necesitatea aplicării detenției și, în sfârșit, posibilitatea aplicării măsurilor alternative detenției.

4.8. În materia măsurilor preventive, instanțele naționale trebuie să țină cont și de garanțiile procedurale naționale și, să le aplice în vederea asigurării efective a drepturilor convenționale.

4.9. Printre garanțiile naționale ce au menirea să asigure efectiv dreptul garantat de art. 5 CEDO (art. 25 din Constituție), așa după cum a constatat și Curtea Constituțională (Hotărârea Curții Constituționale nr.40 din 21 decembrie 2017, pct. 68, 70; Decizia Curții Constituționale nr. 22 din 10 martie 2017, pct. 24) se înscrie și prevederile art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, care stabilește că demersul de prelungire a arestării se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare.

4.10. În acest sens, Curtea Constituțională a notat că prin instituirea termenului de 5 zile pentru depunerea demersului de prelungire a arestării până la expirarea termenului de arestare legiuitorul a urmărit scopul de a acorda un interval de timp suficient pentru ca demersul să fie soluționat cu respectarea dreptului la apărare și a libertății individuale (Decizia Curții Constituționale nr. 22 din 10 martie 2017). De asemenea, Curtea Constituțională a menționat în jurisprudența sa, că rațiunea reglementării acestui termen este și aceea de a da posibilitate judecătorului să cunoască motivele care justifică aplicarea sau prelungirea arestului, astfel încât să fie înlăturat arbitrarul din soluția sa (Hotărârea Curții Constituționale nr.40 din 21 decembrie 2017, pct. 72)). Înregistrarea demersului

cu privire la prelungirea arestării preventive la instanța de judecată cu mai puțin de 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive este de natură să aducă atingere atât dreptului fundamental la apărare și egalității armelor, cât și dreptului la libertate individuală. Totodată, în lipsa unui termen suficient în care să studieze propunerea înaintată prin demers, instanța ar putea pronunța o soluție ce nu s-ar baza pe cunoașterea amănunțită a cauzei (Hotărârea Curții Constituționale nr. 40 din 21 decembrie 2017, pct. 73)).

Anume aceste rațiuni au determinat ca Curtea Constituțională să scoată în evidență faptul că acest termen are natura juridică a unui termen peremptoriu, nerespectarea căruia atrage consecințele prevăzute de art. 230 alin. (2) din Codul de procedură penală, și anume pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen (Hotărârea Curții Constituționale nr. 40 din 21 decembrie 2017)), având la bază inclusiv considerentele reținute reieșind și din constatările expuse în Cauza Ialamov c. Republica Moldova (Hotărârea din 12 decembrie 2017)).

4.11. Se reține, deci, potrivit legislației naționale că termenul limită pentru depunerea demersului de prelungire a arestării preventive se calculează, prin coroborarea a două norme din C. pr. pen. al RM: art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM coroborat art. 231 alin. (3) C. pr. pen. al RM.

4.12. Operând cu prevederile art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, demersul de prelungire a arestării preventive se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare. Nerespectarea acestui termen atrage respingerea demersului de către judecătorul de instrucție.

4.13. Metoda de calcul a termenului este stabilită de art. 231 alin. (3) C. pr. pen. al RM, care prevede că, la calcularea termenului (...) pe zile, nu se ia în calcul (...) ziua de la care începe să curgă termenul, nici (...) ziua în care acesta se împlinește. Aceasta înseamnă că între ziua depunerii demersului și ziua expirării arestului trebuie să existe un interval de **5 zile pline**, ceea ce ar corespunde sintagmei „cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare” (pct. 4.3.13. *invocat supra*).

4.14. La caz, dacă termenul de arestare expiră (a expirat) la data de 29 martie 2026, în mod rațional calculul ar fi următor: ziua expirării (29 martie) nu se calculează; cele 5 zile libere necesare pentru asigurarea efectivă a principiilor convenționale, care ar corespunde sintagmei „cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare” (având în vedere și sintagma „ziua în care acesta se împlinește”) din art. 231 alin. (3) C. pr. pen. al RM ar fi 28, 27, 26, 25 și 24 martie 2026. Prin urmare, termenul limită pentru depunerea demersului de către procuror ar fi/ a fost data de 23 martie 2026.

4.15. Datorită semnificației date prevederilor normative contestate prin interpretarea jurisprudențială (pct. 3.2. *invocat supra*), demersul (**tardiv**) procurorului depus la data de 24 martie 2026, după ora 14:52, a fost considerat “în termen”, fiind ignorat faptul că, din contul “zilei care se împlinește” termenul (24 martie 2026) a determinat încălcarea art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, fiind înregistrat demersul cu mai puțin de 5 zile până la expirarea termenului de arestare (pct. 4.3.13). Astfel, garanțiile naționale și cele convenționale în materia aplicării/prelungirii arestului rămân a fi doar teoretice și iluzorii, nu practice și efective.

4.16. Semnificația indicată anterior contravine voinței legiuitorului, în particular din perspectiva unor garanții procesuale reținute în jurisprudența Curții Constituționale (pct. 4.10 *invocat supra*), acest fapt fiind posibil în ipoteza unui viciu de calitate și prevederilor normative contestate, ceea ce determină și pune în vedere o problemă de constituționalitate (pct. 3 *invocat supra*), inclusiv datorită faptului că admite o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale, în concret generează încălcarea art. 5 din CEDO.

4.17. Analiza sistematică a cadrului normativ în vigoare pune în vedere că voința legiuitorului a fost de a face din respectarea principiului garantării libertății, siguranței personale și dreptului la apărare al persoanei arestare o regulă efectivă, dar nu declarativă și doar teoretică. Urmează a se nuanța faptul că jurisprudența CtEDO impune exigențe suplimentare capabilă să asigure un conținut profund dreptului la apărare, CtEDO indicând la faptul că nu este suficientă doar existența unui apărător, ci mai este necesar ca autoritățile judiciare să ia măsuri pentru ca acest apărător să-și exercite efectiv drepturile și obligațiile care-I revin. Or, potrivit considerentelor reținute în Cauza Daud c. Portugalia (Hotărârea din 21 aprilie 1998, pct. 42)), în situația în care apărătorul nu sesizează instanța cu privire

la lipsa condițiilor pentru a studia suficient de bine dosarul și pentru a pregăti, împreună cu clientul său, apărarea, instanța trebuie să manifeste inițiativă, să nu rămână pasivă și să amâne dezbaterile pentru ca apărarea să poată fi asigurată în condiții optime. Această preocupare pe care trebuie să o aibă instanța pentru realizarea unei apărări efective și eficiente apare în viziunea Curții ca fiind o obligație importantă a judecătorilor impusă, în egală măsură, de prevederile CEDO. De altfel, în această hotărâre (pct. 38), CtEDO a reiterat faptul că drepturile garantate de CEDO trebuie să fie concrete și efective, iar nu drepturi teoretice și iluzorii, astfel că autorităților naționale li se cere să intervină *dacă nu s-a asigurat în mod evident dreptul de reprezentare prin avocat sau dacă au luat cunoștință de lipsa de apărare în alt mod*. Astfel reținem, că jurisprudența constantă a CtEDO conturează extrem de elocvent dimensiunile reale ale dreptului la apărare și obligațiile organelor judiciare în asigurarea unei efective realizări a acestui drept, așa încât, instanța de judecată are obligația să înlăture orice manifestare de superficialitate și formalism în ceea ce privește respectarea dreptului la apărare (*Cauza Imbrioscia c. Elveția* (Hotărârea din 24 noiembrie 1993, pct. 38), *Cauza Artico c. Italia* (Hotărârea din 13 mai 1980, pct. 33); *Decizia Curții Constituționale a României nr.336 din 30 aprilie 2015*)).

4.18. Totodată, scoatem în evidență, că problema calității legii, analizată din perspectiva art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova ține de lipsa de previzibilitate a prevederilor legale criticate, or, acestea permit interpretări contradictorii în detrimentul dreptului garantat de art. 5 din CEDO.

4.19. Așadar, prevederile legale criticate permit abuzuri sistematice care anulează garanția celor 5 zile prevăzute de art. 308 alin. (3) C. pr. pen. al RM, ceea ce în esență reprezintă **o negare totală a garanțiilor fundamentale consacrate la art. 5 din CEDO și o încălcare gravă a acestei dispoziții** (*Cauza Belozorov c. Russia și Ucraina* (Hotărârea din 15 octombrie 2015, pct. 113I)).

4.20. Autorul sesizării își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi relevante ale legislației naționale (inclusiv constituționale) și internaționale, dar și pe considerente jurisprudențiale:

4.20.1. Prevederi ale legislației internaționale

DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI,

adoptată la 10 decembrie 1948

Articolul 3

Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale.

Articolul 9

Nimeni nu trebuie să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.

CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE, adoptată la 4 noiembrie 1950

Articolul 5

Dreptul la libertate și la siguranță

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este de ținut legal pe baza condamnării pronunțate de un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei de țineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, sau când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil sau eliberat în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau de inere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității de ținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații”.

4.20.2. Considerente din jurisprudența internațională

Cauza Belozorov c. Russia și Ucraina (Hotărârea din 15 octombrie 2015, pct. 113)

“Curtea subliniază, în acest context, că detenția nerecunoscută a unei persoane **reprezintă o negare completă a acestor garanții și o încălcare gravă a art. 5 din CEDO**. După ce au preluat controlul asupra unei persoane, autoritățile au obligația de a da socoteală de locul unde se află aceasta. Din acest motiv, art. 5 din CEDO trebuie considerat ca impunând autorităților să ia măsuri eficiente pentru a proteja împotriva riscului de dispariție și să efectueze o anchetă promptă și eficientă cu privire la o afirmație justificabilă conform căreia o persoană a fost reținută și nu a mai fost văzută de atunci (*Cauza Kurt c. Turcia* (Hotărârea din 25 mai 1998, pct. 23-24, Rapoarte 1998-III)”.

Cauza Anguelova c. Bulgaria (Hotărârea din 13 iunie 2002, pct. 154)

“Curtea reiterează că expresiile „legală” și „conform unei proceduri prevăzute de lege” din art. 5 par. 1 din CEDO fac trimitere, în esență, la dreptul național și **prevăd obligația de a se conforma normelor de fond și de procedură ale acestuia**. Acestea impun, în plus, ca orice privare de libertate să fie conformă cu scopul art. 5 din CEDO, și anume protejarea individului împotriva arbitrarului. În plus, Curtea trebuie să verifice dacă dreptul intern în sine este conform cu Convenția, inclusiv principiile generale exprimate sau implicite în aceasta (*Cauza Grauslys c. Lituania* (nr. 36743/97, Hotărârea din 10 octombrie 2000, pct. 39).

Cauza Kurt c. Turcia (Hotărârea din 25 mai 1998, pct. 125)

“Curtea reamintește că a acceptat constatarea Comisiei conform căreia Üzeyir Kurt a fost reținut de soldați și gărzi sate în dimineața zilei de 25 noiembrie 1993. Detenția la acea dată nu a fost înregistrată în registrul de arestare și nu există nicio înregistrare oficială a locului în care se afla fiul reclamantului sau a ceea ce s-a întâmplat cu el. Acest fapt în sine trebuie considerat o gravă neîndeplinire a obligațiilor, deoarece permite celor responsabili de privarea de libertate să își ascundă implicarea într-o infracțiune, să își acopere urmele și să se sustragă responsabilității pentru soarta deținutului. Curtea consideră că neînregistrarea informațiilor precum data și ora arestării, locul detenției, numele deținutului, motivele detenției și identitatea persoanei care a efectuat-o trebuie considerată incompatibilă cu scopul însuși al art. 5 din Convenție”.

Cauza Turcan și Turcan c. Moldova (Hotărârea din 23 octombrie 2007, pct. 63)

“Curtea consideră că practica de a nu divulga materialele din dosar cu privire la temeiurile arestării, împreună cu omisiunea instanțelor judecătorești de a aduce motive suficiente pentru arest fortifică, în mod legitim, impresia acuzatului că detenția sa a fost arbitrară”.

Cauza Ialamov c. Republica Moldova (Hotărârea din 12 decembrie 2017, pct. 21-23)

Curtea reiterează că art. 5 din CEDO, deopotrivă cu art. 2, 3 și 4, face parte din prima categorie de drepturi fundamentale care protejează securitatea fizică a individului. Scopul de bază al acestuia este de a preveni privarea arbitrară sau nejustificată de libertate (*Cauza Buzadji c. Republica Moldova* [GC], nr. 23755/07, pct. 84, CEDO 2016 (extrase)).

Nicio privare de libertate nu este compatibilă cu CEDO, decât în cazul în care aceasta este legală. Expresiile „legală” și „în conformitate cu o procedură prevăzută de lege” conform art. 5 par. 1 din CEDO se referă în general la legislația națională și obligația statului de a se conforma normelor materiale și de procedură ale acestora. Deși autoritățile naționale, în special instanțele de judecată, au obligația să interpreteze și să aplice normele de drept național în conformitate cu prevederile art. 5 par. 1, eșecul de a aplica dreptul național echivalează cu o încălcare a CEDO, iar Curtea poate și trebuie să verifice dacă această lege a fost respectată (*Cauza Benham c. Regatul Unit* (Hotărârea din 10 iunie 1996, pct. 41, Culegeri 1996-III și *Cauza Assanidze c. Georgia* [GC], nr. 71503/01, pct 171, CEDO 2004 II).

Curtea constată că, în temeiul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală, procurorul este obligat să înainteze demersul de prelungire a arestului nu mai târziu decât cu 5 zile înainte de expirarea perioadei curente de arest. În opinia Guvernului acest termen este opțional și nerespectarea lui nu poate duce la eliberarea deținutului. Totuși, această interpretare se dovedește a fi contrară prevederilor articolului 230 alin. (2) din Codul de procedură penală, care prevede în termeni clari, că nerespectarea termenului prevăzut pentru exercitarea unui drept procesual atrage după sine pierderea acestui drept și nulitatea actelor emise peste termen. În plus, hotărârea explicativă a Curții Supreme de Justiție prevede că un deținut trebuie eliberat la expirarea perioadei de arest, dacă procurorul nu respectă termenul de 5 zile la depunerea demersului de prelungire a acestuia. Deși această interpretare a fost dată după desfășurarea evenimentelor din speță, nu există circumstanțe ce ar susține afirmația Guvernului potrivit căreia prevederea din articolul 186 alin. 6 ar fi avut un caracter opțional.

4.20.3. Prevederi ale Constituției Republicii Moldova

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

“(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție”.

Articolul 25 (alin. (1)-(2), alin. (4)-(6))

Libertatea individuală și siguranța persoanei

“(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut”.

Articolul 26 (alin. (1)-(2))

Dreptul la apărare

“(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale”.

4.20.4. Considerente din jurisprudența constituțională a Republicii Moldova

Hotărârea Curții Constituționale din 21 decembrie 2017, nr. 40 (pct. 48-49, 52, 54-55, 58-60, 65, 67-68, 70-71, 73-74)

Curtea reține că art. 25 din Constituție garantează principiul inviolabilității libertății individuale și a siguranței persoanei, potrivit căruia nimeni nu poate fi reținut și arestat decât în cazurile și modul prevăzute de lege.

Același principiu este consacrat și de actele internaționale în domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte.

Scopul urmărit prin prevederile constituționale și ale actelor internaționale menționate este **evitarea detențiilor arbitrare și a celor prea lungi** (*Cauza Lukanov c. Bulgaria* (Hotărârea din 20 martie 1997). De aceea orice privare de libertate, oricât de scurtă, trebuie să fie justificată în mod convingător și temeinic.

De asemenea, în Hotărârea nr. 3 din 23 februarie 2016, Curtea a reiterat că prelungirea arestului preventiv trebuie efectuată cu o periodicitate care să ofere posibilitatea probării necesității menținerii persoanei în arest în continuare. În egală măsură, este necesară identificarea tuturor aspectelor concrete privind riscul punerii în libertate a unei persoane aflate în stare de arest preventiv, fiind necesară examinarea modalităților alternative privării de libertate. Astfel, **orice prelungire a arestului în fapt se desfășoară potrivit unei proceduri similare celei ce ține de aplicarea inițială a arestului**. Prin urmare, la prelungirea arestului judecătorul trebuie să se ghideze de aceleași reguli și motive ce au determinat aplicarea inițială a arestului.

Principiul legalității procesului penal implică respectarea unor garanții procedurale oferite de lege împotriva arbitrarului. În acest context, Curtea reține că printre condițiile cerute de lege pentru ca o acțiune procesuală sau un act procedural să fie valabil se numără și condiția privitoare la timpul în care trebuie realizat.

Prin urmare, Curtea subliniază că **îndeplinirea acțiunilor sau actelor procedurale cu respectarea întocmai a termenelor legale reprezintă un element important în desfășurarea procesului penal, fără de care ar fi imposibilă respectarea principiilor fundamentale ale procesului penal**.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reiterat că o instanță judecătorească, la examinarea legalității arestării preventive, trebuie să asigure toate garanțiile unei proceduri judiciare. **Procedurile trebuie să fie contradictorii și să asigure întotdeauna „egalitatea armelor” între părți**.

Astfel, Curtea Europeană a relevat că, având în vedere impactul dramatic al privării de libertate asupra drepturilor fundamentale ale persoanei în cauză, în circumstanțele unei investigații în derulare, **procedurile desfășurate în temeiul art. 5 par. 4 al Convenției trebuie, în principiu, să întrunească în cea mai mare măsură posibilă cerințele de bază ale unui proces echitabil** (*Cauza Shishkov c. Bulgaria* (Hotărârea din 9 ianuarie 2003, pct. 77).

Curtea menționează că, în scopul efectuării unor anumite acțiuni procedurale, procurorul adresează demersuri judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței de judecată în termenele stabilite de prevederile Codului de procedură penală.

Curtea relevă că, în conformitate cu art. 186 alin. (9) și (10) din Codul de procedură penală, prelungirea arestării preventive la faza judecării cauzei se decide de către instanța de judecată, **în baza demersului procurorului**, iar art. 308 alin. (3) prevede că demersul de prelungire a arestării se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile art. 232 alin. (2) din Codul de procedură penală creează premise ca demersul privind prelungirea arestării preventive să fie înregistrat în instanța de judecată cu mai puțin de 5 zile până la expirarea termenului de arestare. În această situație, intervalul de timp rămas până la soluționarea propunerii va fi insuficient pentru pregătirea unei apărări efective, întrucât dreptul la apărare în materia măsurilor preventive trebuie exercitat în mod real.

În jurisprudența sa, Curtea a relevat că prin instituirea termenului de 5 zile pentru depunerea demersului de prelungire a arestării până la expirarea termenului de arestare **legiuitorul a urmărit scopul de a acorda un interval de timp suficient pentru ca demersul să fie soluționat cu respectarea dreptului la apărare și a libertății individuale** (Decizia Curții Constituționale nr. 22 din 10 martie 2017).

De altfel, în conformitate cu prevederile art. 308 alin. (2) din Codul de procedură penală, procurorul este obligat să prezinte avocatului demersul cu privire la prelungirea măsurii arestării, împreună cu toate materialele și probele anexate la acesta, care confirmă sau infirmă temeiurile de prelungire a măsurii, **înainte de a fi depus în instanța de judecată**.

Așadar, Curtea reține că înregistrarea demersului cu privire la prelungirea arestării preventive la instanța de judecată **cu mai puțin de 5 zile** înainte de expirarea duratei arestării preventive este de natură să aducă atingere atât dreptului fundamental la apărare și egalității armelor, cât și dreptului la libertate individuală. Totodată, în lipsa unui termen suficient în care să studieze propunerea înaintată prin demers, instanța ar putea pronunța o soluție ce nu s-ar baza pe cunoașterea amănunțită a cauzei.

Prin urmare, având în vedere cele menționate, Curtea relevă că acest termen are natura juridică a unui *termen peremptoriu*, nerespectarea căruia atrage consecințele prevăzute de art. 230 alin. (2) din Codul de procedură penală, și anume pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. De altfel, însăși Curtea Europeană a statuat în *Cauza Ialamov c. Republica Moldova* (Hotărârea din 12 decembrie 2017) că acceptarea demersului procurorului de prelungire a arestului preventiv prezentat judecătorului de instrucție cu două zile până la expirarea termenului de arestare a fost contrară legislației naționale. În consecință, prelungirea duratei arestării a fost constatată de Curtea Europeană ca ilegală, fiind astfel contrară art. 5 par. 1 din CEDO.

Decizia Curții Constituționale din 10 martie 2017, nr. 22 (pct. 22, 24-25)

Art. 308 alin. (3) din același cod stabilește că demersul de prelungire a arestării se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare.

Așadar, Curtea menționează că instituirea acestor reglementări au drept scop acordarea unui interval de timp suficient pentru ca demersul cu privire la prelungirea duratei arestării învinuitului să fie soluționat cu respectarea dreptului la apărare și garantarea libertății individuale a învinuitului reținut. Totodată, în cazul în care avocatul învinuitului reținut consideră că timpul scurs între momentul în care a luat cunoștință de data și ora la care soluționarea demersului procurorului va avea loc și soluționarea acestuia nu este suficient pentru realizarea unei apărări eficiente și adecvate, acesta poate solicita el însuși un termen pentru studierea materialelor din dosar și formularea apărării. Or, Curtea observă că din conținutul dispozițiilor legale criticate cuprinse la art. 308 alin. (2) din cod reiese în mod clar că judecătorul de instrucție, la solicitarea învinuitului ori a avocatului său, le va oferi acestora suficient timp pentru a lua cunoștință de conținutul dosarului înainte de începerea ședinței.

De asemenea, Curtea relevă că soluționarea demersului procurorului cu privire la prelungirea duratei arestării trebuie efectuată în acord cu prevederile art. 5 par. 4 din CEDO, prin pronunțarea asupra măsurii „*în termen proxim*”. Astfel, judecătorul de instrucție, abilitat de a examina demersurile procurorului de prelungire a duratei ținerii sub arest, în funcție de circumstanțele fiecărei cauze,

trebuie să pună în balanță toate elementele specifice cauzei pentru satisfacerea atât a dreptului la apărare, cât și a dreptului de soluționare a cauzei într-un termen rezonabil.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În baza celor invocate *supra*, se solicită Curții Constituționale să declare neconstituționale prevederile art. 231 alin. (3) C. pr. pen. al RM în partea care vizează textul normativ „**nici ora sau ziua în care acesta se împlinește**”,

care contravin art. 20, art. 25, art. 26 fiecare individual și în coroborare cu art. 4, art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Curtea Constituțională nu s-a expus anterior asupra constituționalității dispozițiilor legale contestate din perspectiva criticilor invocate în conținutul prezentei sesizări.

ÎNCHEIERE

06 aprilie 2026

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru

Având în componența sa :

Președintele completului de judecată,

Judecătorul:

Alexandru Spoială

Judecătorii:

Igor Chiroșca și Mihail Proca

Grefierul:

Victoria Ștefănuță

Cu participarea

Procurorului:

Augustin Nastas

Avocatul învinuitului:

Lilia Pîslaru

Învinuitului

Marin Gabuja

judecând în ședință de judecată publică, cererea înaintată de către avocatul Lilia Pîslaru în interesele învinuitului Marin Gabuja privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

c o n s t a t ă :

1. Conform fișei de repartizare a dosarului, cauza nr.16r-649/26, parvenită în ordine de recurs, la cererea de recurs declarată de avocatul Lilia Pîslaru în interesele învinuitului Marin Gabuja împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 27 martie 2026 privind admiterea demersului procurorului de prelungire în privința lui Gabuja Marin Vasile, născut la _____, măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 (treizeci) zile, începând cu data de 29.03.2026, ora 06.10 până la data de 28.04.2026, ora 06.10, cu menținerea restricțiilor aplicate anterior, prelungirea învinuitului Gabuja Marin Vasile, născut la _____, Monitorizarea Electronică, începând cu 29.03.2026, ora 06.10 până la data de 28.04.2026, ora 06.10, prelungirea învinuitului Gabuja Marin Vasile, născut la _____, consemn restrictiv la frontieră interdicția de a părăsi teritoriul Republicii Moldova, începând cu 29.03.2026, ora 06.10 până la data de 28.04.2026, ora 06.10, a fost repartizată, în mod automat-aleatoriu la 06.04.2026, completului de judecată: președintele completului Alexandru Spoială, judecătorii Igor Chiroșca și Mihail Proca - raportor.

2. În ședința instanței de recurs din 06.04.2026, avocatul Lilia Pîslaru în interesele învinuitului cît și învinuitul Marin Gabuja au înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispoziției de la art.231 alin.(3) din Codul de procedură penală, menționând că obiectul sesizării vizează interpretările oferite în practica judiciară prevederilor normative supuse criticii.

3. În cadrul ședinței instanței de recurs, procurorul Augustin Nastas, a pledat pentru respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispoziției de la art.231 alin.(3) din Codul de procedură penală.

4. Colegiul Penal, audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, consideră a admite cererea avocatului Lilia Pîslaru în interesele învinuitului Marin Gabuja și a sesiza Curtea Constituțională pentru a supune controlului

constituționalității a dispoziției de la art.231 alin.(3) din Codul de procedură penală, din următoarele considerente.

5. Potrivit art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

6. Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art.4 alin.(1) lit. a) și g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

7. La fel, Colegiul penal notează că, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

8. Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

9. După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, Colegiul penal reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din data de 09 februarie 2016.

10. Concomitent, potrivit prevederilor art.7 alin.(3) din Codul de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. Alin. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau

asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

11. Alin. (3²) al art.7 din Codul de procedură penală, stabilește că, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

12. În acest context, instanța constată că sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a dispoziției de la art.231 alin.(3) din Codul de procedură penală, înaintată de avocatului Lilia Pîslaru corespunde condițiilor stabilite la alin.(3¹) al art. 7 din Codul de procedură penală, de aceea, Colegiul penal consideră oportună admiterea cererii și remiterea acesteia în adresa Curții Constituționale.

13. În conformitate cu art. 7, 341-342 din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

d i s p u n e :

Admite cererea avocatului Lilia Pîslaru în interesele învinuitului Marin Gabuja privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Remite în adresa Curții Constituționale, sesizarea avocatului Lilia Pîslaru în interesele învinuitului Marin Gabuja, pentru verificarea constituționalității prevederilor dispoziției art.231 alin.(3) din Codul de procedură penală.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

**Președintele completului,
Judecătorul**

Alexandru Spoială

Judecătorul

Igor Chiroșca

Judecătorul

Mihail Proca